

до 13 років. Встановлено високу стабільність рівня фізичного розвитку школярів, незважаючи на характерні для підліткового віку морфологічні та функціональні зміни. Це свідчить про сталість індивідуального фізичного статусу, що має важливе значення для розроблення персоналізованих підходів у фізичному вихованні та корекційній педагогіці.

Визначено ключові морфофункціональні показники, що мають діагностичну цінність для диференційованої оцінки фізичного розвитку дітей з незначними порушеннями опорно-рухового апарату. Виокремлено провідні напрямки ортопедагогіки, спрямовані на створення адаптивних моделей навчання та розвитку, які враховують особливості фізичного дозрівання, адаптаційні можливості та рівень соматичного здоров'я дітей. Обґрунтовано, що ортопедагогіка як міждисциплінарна наукова галузь потребує впровадження сучасних цифрових технологій для підвищення точності діагностики, ефективності моніторингу морфофункціонального стану та прогнозування результатів педагогічного впливу.

Вивчено ефективність апробованої методики оцінювання фізичного розвитку, яка забезпечує науково обґрунтовану, багатокomпонентну характеристику соматичного стану учнів. Порівняно сучасні підходи до корекційно-педагогічної підтримки дітей із незначними порушеннями опорно-рухового апарату. Розроблено концептуальні та методологічні засади побудови адаптивних навчально-реабілітаційних стратегій. Запропоновано напрями вдосконалення фізкультурно-оздоровчих програм з урахуванням адаптаційного потенціалу школярів.

Узагальнено емпіричні результати дослідження як підґрунтя для подальших міждисциплінарних напрацювань у сфері ортопедагогіки, дитячої валеології та спеціальної педагогіки. Рекомендовано інтегрувати інноваційні методи оцінювання у практику фізичного виховання та корекційного супроводу.

Підсумовано значення морфофункціонального підходу для підвищення ефективності фізичного виховання, оптимізації педагогічних стратегій та забезпечення повноцінного особистісного розвитку дітей з незначними порушеннями опорно-рухового апарату.

Ключові слова: «ортопедагогіка», «фізичний розвиток», «морфофункціональні показники», «учні з порушенням опорно-рухового апарату», «корекційно-педагогічний вплив».

УДК 376.42:378.147:615.851.1

FEATURES OF INTERDISCIPLINARY COOPERATION AMONG SPECIALISTS IN THE PROCESS OF EARLY INTERVENTION: THE ROLE OF THE SPEECH AND LANGUAGE TEACHER

ОСОБЛИВОСТІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ: РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА

Тетяна Зорочкіна

доктор педагогічних наук, професор,
E-mail: zvezdochcina@vu.cdu.edu.ua

Tetiana Zorochkina

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
E-mail: zvezdochcina@vu.cdu.edu.ua

ORCID 0000-0002-6321-0852
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, Україна

ORCID 0000-0002-6321-0852
Bohdan Khmelnytsky National
University of Cherkasy, Ukraine

Дарина Здір

викладач кафедри початкової
і спеціальної освіти,
E-mail: zdir.daryna@vu.cdu.edu.ua
ORCID 0009-0009-4715-7025
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, Україна

Daryna Zdir

lecturer of the Department of Primary
and Special Education
E-mail: zdir.daryna@vu.cdu.edu.ua
ORCID 0009-0009-4715-7025
Bohdan Khmelnytsky National
University of Cherkasy, Ukraine

ABSTRACT

The article reveals the specifics of interdisciplinary collaboration among professionals in the process of providing early intervention services for young children with psychophysical developmental disorders. It characterizes the essence of early intervention as a family-centered, interagency-coordinated service that encompasses medical, psychological-pedagogical, and social components of support. The emphasis is placed on the role of the speech and language therapist as a key member of the interdisciplinary team, ensuring the timely identification, prevention, and correction of speech disorders through close cooperation with parents, doctors, psychologists, special education teachers, and social workers. The necessity of coordinating speech therapy assistance with other forms of support to develop an individualized child development program is substantiated. The functions of the speech therapist within the early intervention team are analyzed, and the main areas of their interaction with other specialists are outlined. The article stresses the importance of adhering to the principles of family-centeredness, non-discrimination, professional partnership, confidentiality, and multidisciplinary. It is established that effective interdisciplinary collaboration is the key to comprehensive support for the child and their family, allowing for the consideration of individual needs, minimizing the impact of developmental disorders, and facilitating the child's successful socialization.

Key words: *early intervention, interdisciplinary team, speech and language therapist, speech disorders, early development.*

Актуальність теми. Сучасна система підтримки дітей раннього віку з особливими освітніми потребами орієнтована на своєчасне виявлення порушень розвитку та забезпечення їх комплексної корекції. Особливої актуальності в цьому контексті набуває раннє втручання як сімейно-центрована система допомоги дітям раннього віку. Раннє втручання передбачає не лише роботу з дитиною, а й активне залучення родини та формування навколо неї мультидисциплінарної команди фахівців. У ранньому віці, коли всі психофізичні процеси надзвичайно динамічні й взаємопов'язані, ефективність допомоги безпосередньо залежить від злагодженої міждисциплінарної взаємодії спеціалістів: лікаря, реабілітолога, дитячого психолога, педагога-дефектолога, логопеда, інших спеціалістів за потреби. У системі раннього втручання вчитель-логопед відіграє ключову роль у виявленні, попередженні та корекції порушень мовленнєвого розвитку у дітей віком від народження до трьох років. З огляду на

те, що мовлення є провідним засобом комунікації, інструментом пізнавальної діяльності та передумовою соціалізації, своєчасна логопедична допомога має вирішальне значення для подальшого гармонійного розвитку дитини. Разом з тим, практична реалізація раннього втручання супроводжується певними труднощами, пов'язаними з нечітким розподілом функцій між членами команди, недостатнім рівнем комунікації між фахівцями, низьким ступенем залучення батьків до корекційного процесу. Це зумовлює потребу в науково-методичному осмисленні особливостей професійної взаємодії логопеда з іншими учасниками команди раннього втручання, визначенні його ролі, функціональних завдань і умов ефективної співпраці задля забезпечення цілісного розвитку дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема міждисциплінарної взаємодії у сфері раннього втручання набула значного розвитку в сучасній українській та зарубіжній науковій літературі. Теоретичні засади раннього втручання розглядаються у працях Г. Кукурузи, Т. Панченко, А. Заплатинської, С. Литовченко, які підкреслюють необхідність цілісного, системного підходу до супроводу дитини, яка має порушення психофізичного розвитку в перші роки життя з урахуванням її індивідуальних потреб. Автори наголошують на важливості ранньої діагностики порушень, мультидисциплінарної взаємодії фахівців та активного залучення батьків до процесу корекції. Такий підхід дає змогу не лише мінімізувати вплив порушень на загальний розвиток дитини, а й створити сприятливе середовище для її успішної соціалізації та інтеграції у подальше освітнє середовище. Значну увагу приділено також ролі родини в системі раннього втручання (О. Безпалько, К. Довгопола), необхідності створення партнерських відносин між батьками та командою фахівців, а також формуванню компетентності батьків щодо підтримки розвитку дитини в повсякденному середовищі, адже саме родина є постійним середовищем розвитку дитини, тому ефективність програм раннього втручання значною мірою залежить від активної участі батьків. У наукових публікаціях висвітлено різні аспекти логопедичної допомоги дітям раннього віку. Зокрема, Л. Черніченко, С. Конопляста, В. Кисличенко розглядають особливості логопедичної діагностики та корекції первинних мовленнєвих порушень у дітей до трьох років. Автори наголошують на необхідності раннього виявлення комунікативних відхилень і залучення вчителя-логопеда до складу міждисциплінарної команди ще на етапі первинного оцінювання дитини. Попри наявні напрацювання, питання чіткої фахової взаємодії вчителя-логопеда з іншими учасниками команди раннього втручання ще недостатньо висвітлене в науковій літературі.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Теоретично обґрунтувати особливості міждисциплінарної взаємодії фахівців у системі раннього втручання та окреслити роль вчителя-логопеда у забезпеченні цілісного розвитку дитини раннього віку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Раннє втручання є складовою сучасної системи комплексної допомоги дітям раннього віку, яка включає медичну, психологічну, соціальну та освітню складові. Ця послуга спрямована на своєчасне виявлення та профілактику порушень розвитку, покращення загального функціонування дитини, підвищення якості її життя, а також на

системний супровід і підтримку сімей, що виховують дітей з ризиком або вже встановленими порушеннями. Послуга раннього втручання реалізується в перші роки життя дитини з метою запобігання або мінімізації впливу наявних чи потенційних порушень розвитку. Ключовими суб'єктами раннього втручання є дитина разом із родиною, потреби й ресурси яких визначають зміст, методи й інтенсивність підтримки, що забезпечується мультидисциплінарною командою (Концепція раннього втручання, 2021).

Відповідно до Концепції раннього втручання, Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання та Порядку раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання ця послуга надається з урахуванням таких принципів: забезпечення інтересів дитини, недопущення дискримінації дітей, сімейно-центрованість, професійне партнерство, конфіденційність; надання послуги як у звичному, так і новому для дитини середовищі; довготривалість; мультидисциплінарність.

Згідно з зазначеними принципами надання послуги раннього втручання обов'язково передбачає міждисциплінарну взаємодію фахівців команди. До її складу можуть входити лікар, реабілітолог, дитячий психолог, педагога-дефектолог, логопед, соціальний працівник, а також координатор (фахівець із раннього втручання). Вони разом оцінюють розвиток дитини, визначають її потреби, планують та спільно реалізують індивідуальну програму раннього втручання. Міждисциплінарна взаємодія фахівців команди раннього втручання є організованим процесом спільної діяльності з метою забезпечення цілісної, індивідуалізованої допомоги дитині раннього віку та її родині. В умовах надання послуги раннього втручання міждисциплінарна взаємодія реалізується через координоване послідовне та комплексне виконання низки завдань. Перш за все, здійснюється первинне оцінювання труднощів, що виникають у житті дитини, що дозволяє виявити ключові проблеми та виклики, з якими вона стикається. Далі відбувається детальний аналіз індивідуальних потреб дитини та визначення пріоритетів сім'ї, що є важливою умовою для розробки ефективної стратегії супроводу. Особлива увага приділяється оцінюванню активності та участі дитини в повсякденних діях, зокрема виявленню її здібностей і навичок, які вона використовує у щоденній активності. Паралельно проводиться вивчення труднощів, які дитина переживає під час виконання цих дій, з визначенням ступеня їх складності, що дає змогу зрозуміти рівень функціональних обмежень. Не менш важливим є дослідження порушень функцій і систем організму, які потенційно можуть впливати на розвиток умінь та здатність дитини виконувати необхідні дії. Водночас оцінюється вплив зовнішніх та особистісних факторів на стан здоров'я дитини та функціональні обмеження її життєдіяльності (Методичні рекомендації щодо впровадження рлсслуги раннього втручання, 2021; Порядок раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення, 2023).

Для забезпечення комплексності та цілісності надання послуги раннього втручання важливо, щоб кожен фахівець, володіючи специфічними компетентностями, координував свою діяльність у межах міждисциплінарної команди, враховуючи як загальні цілі, так і індивідуальні особливості дитини та її сім'ї. У цьому контексті особлива увага приділяється ролі вчителя-логопеда,

адже мовлення є одним із ключових механізмів соціалізації, пізнавальної діяльності та самовираження дитини. Діти з затримкою або порушенням мовленнєвого розвитку часто стикаються з труднощами в інших сферах: емоційно-вольовій, когнітивній, моторній. Тому логопедична допомога не може бути ізольованою, вона потребує інтеграції в загальну систему психолого-педагогічної та медико-соціальної допомоги (Черніченко, 2020).

Вчитель-логопед є фахівцем, відповідальним за виявлення, профілактику та корекцію порушень мовлення, які є частими супутниками інших порушень розвитку. Його участь у міждисциплінарній команді раннього втручання полягає у діагностиці мовленнєвого розвитку дитини; спільному плануванні втручання разом із психологом, педіатром, реабілітологом тощо; розробці індивідуальної програми логопедичної допомоги, інтегрованої у загальний план розвитку дитини; консультуванні батьків щодо стимуляції мовлення у повсякденному середовищі; моніторингу динаміки мовленнєвого розвитку та коригуванні програми допомоги (Панченко, Заплатинська, 2018).

У цілому, діяльність вчителя логопеда має бути спрямована не лише на подолання мовленнєвих труднощів дитини, а й на формування умов для її оптимального розвитку. Для цього вчитель-логопед має володіти не лише фаховими знаннями щодо надання логопедичної допомоги, а й розуміти концептуальні основи та технології надання послуги раннього втручання; засади функціонування командної роботи в транс- та міждисциплінарному форматі; ефективні методи втручання, засновані на активній участі дитини, розвитку її комунікативних і соціальних навичок, підтримці функціональних можливостей сім'ї; критерії оцінювання результативності втручання як щодо мовленнєвого розвитку дитини, так і якості життя родини; етичні принципи міжпрофесійної взаємодії та правила ведення міждисциплінарного діалогу. Водночас учитель-логопед повинен уміти застосовувати відповідні професійні технології у сфері раннього втручання; проводити інтерв'ю із сім'єю для виявлення її очікувань, потреб та ресурсів; критично аналізувати результати оцінювання функціонування дитини, визначати її сильні сторони та наявні бар'єри; здійснювати конструктивну взаємодію з родиною щодо адаптації середовища, вибору методів і підходів, відповідно до індивідуальних потреб дитини; оцінювати соціокультурні особливості сім'ї, її потенціал і ресурси для підтримки розвитку дитини; співпрацювати з іншими членами команди в контексті розробки, реалізації та моніторингу індивідуальних планів втручання; здійснювати самоаналіз власної діяльності, брати участь у супервізіях і професійних обговореннях (Орієнтовний перелік знань та вмінь фахівців команди раннього втручання, 2021). Успішна реалізація зазначених завдань і професійних функцій учителя-логопеда вимагає тісної співпраці з іншими учасниками команди раннього втручання (Таблиця 1).

Таблиця 1

Взаємодія вчителя-логопеда з іншими фахівцями

Фахівець	Мета взаємодії	Форми співпраці	Очікувані результати
----------	----------------	-----------------	----------------------

РОЗДІЛ СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Лікар (педіатр, неонатолог, невролог тощо)	Отримання медичного висновку щодо стану здоров'я, супутніх діагнозів, що впливають на мовлення	Обмін медичними даними, участь у мультидисциплінарних зустрічах, консультації щодо протипоказань	Урахування медичних особливостей дитини під час логопедичної роботи
Реабілітолог	Узгодження методів розвитку моторики, що впливають на мовлення (артикуляція, дихання, позиціонування)	Спільне спостереження, планування процесу корекції, адаптація логопедичних занять до моторних можливостей дитини	Покращення умов для мовленнєвого розвитку через фізичну активність
Дитячий психолог	Координація у формуванні емоційно-комунікативної сфери, подолання страхів мовлення, підтримка мотивації	Обговорення психологічного стану дитини, участь у складанні індивідуального плану, консультування батьків	Психоемоційна підтримка дитини у процесі мовленнєвого розвитку, зниження тривожності
Педагог-дефектолог	Узгодження освітніх цілей, розробка комплексної програми розвитку	Спільне навчальне планування, адаптація методів навчання, міжвідомчі наради	Єдність педагогічного й логопедичного супроводу, досягнення освітніх результатів
Соціальний працівник	Спільна робота щодо покращення соціального середовища, забезпечення родини ресурсами та підтримкою	Збір соціального анамнезу, вивчення потреб сім'ї, координування доступу до послуг	Підвищення рівня залученості сім'ї до логопедичного втручання, покращення життєвих умов дитини

Особливої уваги потребує взаємодія логопеда з психологом та дефектологом, адже робота над мовленням без урахування емоційного стану, пізнавального потенціалу та сенсорного досвіду дитини може бути малоефективною. Наприклад, спільне спостереження фахівців дозволяє краще розпізнати джерела комунікативних труднощів: чи вони спричинені власне порушенням мовленнєвої функції, чи вторинні до інших діагнозів (аутизм, сенсорна депривація, розлади прив'язаності тощо). У цілому для ефективної міждисциплінарної взаємодії фахівців команди раннього втручання, зокрема і вчителя-логопеда, слід забезпечити чітке розмежування ролей у команді при одночасній взаємоповазі; спільне планування та рефлексію діяльності, постійну фахову комунікацію та супервізію; орієнтацію на дитину та родину як центру спільної роботи.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, міждисциплінарна взаємодія в системі раннього втручання є ключовим чинником ефективної підтримки дітей раннього віку. Вчитель-логопед відіграє значну роль в цій взаємодії, забезпечуючи своєчасну діагностику, профілактику та корекцію порушень мовленнєвого розвитку, які є критично важливими для гармонійного становлення особистості дитини. Співпраця логопеда з іншими фахівцями дає змогу комплексно впливати на всі сфери розвитку дитини, з урахуванням її індивідуальних потреб. Результативність

логопедичної допомоги в межах раннього втручання значною мірою залежить від професійної готовності фахівця до командної роботи, його володіння сучасними методиками, уміння налагоджувати ефективну комунікацію з родиною, оцінювати вплив середовища на мовленнєвий розвиток. Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з необхідністю вивчення ефективності різних моделей міждисциплінарної взаємодії фахівців команди раннього втручання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Безпалько, О. В. (2005). *Соціальна робота в громаді: навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури.

Довгопола, К. С. (2019). Партнерство у ранньому втручанні в роботі з родинами дітей з порушеннями зору. URL : <https://surl.li/jauezg>

Конопляста, С. Ю., & Кисличенко, В. А. (2011). Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, (17), 105–107.

Концепція створення та розвитку системи раннього втручання. (2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-%D1%80#n8>

Кукуруза, Г. В. (2013). *Психологічна модель раннього втручання: допомога сім'ям, що виховують дітей раннього віку з порушеннями розвитку: монографія*. Харків: Планета-прінт.

Кукуруза, Г., Близнюк, О., Хворостенко, О., та ін. (2017). *Технологія раннього втручання: принципи, алгоритм: методичні рекомендації*. Харків.

Литовченко, С. (2020). Деякі аспекти реалізації послуги раннього втручання для дітей з порушеннями слуху. *Особлива дитина: навчання і виховання*, (3), 47–52.

Методичні рекомендації щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя. (2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text>

Орієнтовний перелік знань та вмінь фахівців команди раннього втручання. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/93/f509166n158.docx>

Панченко, Т. Л., & Заплатинська, А. Б. (2018). Раннє втручання як система комплексної допомоги дітям раннього та дошкільного віку. *Народна освіта*, (3), 12–18.

Пасічник, І. П., & Кукуруза, Г. В. (2013). Міждисциплінарна сімейно-центрована програма раннього втручання на етапі первинної медико-санітарної допомоги дітям. *Перинатологія і педіатрія*, (4), 105–107.

Порядок раннього виявлення у дітей порушень розвитку або ризику їх виникнення і своєчасного направлення сімей з дітьми до надавачів послуги раннього втручання для отримання такої послуги. (2023). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-%D0%BF#Text>

Черніченко, Л. А. (2020). *Рання логопедична корекція: навчально-методичний посібник*. Умань: Візаві.

REFERENCES

Bezpalco, O. V. (2005). *Sotsialna robota v hromadi: navchalnyi posibnyk*

[Social work in the community: A textbook]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury. [in Ukrainian].

Dovhopola, K. S. (2019). Partnerstvo u rannomu vtruchanni v roboti z rodynamy ditei z porushenniamy zoru [Partnership in early intervention work with families of children with visual impairments]. Retrieved from <https://surl.li/jaeuzg> [in Ukrainian].

Konopliasta, S. Yu., & Kyslychenko, V. A. (2011). Lohopedychnyi suprovid sim'i, v yakii vykhovuietsia dytyna z porushenniamy movlennia [Speech therapy support for a family raising a child with speech disorders]. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 19: Korektsiina pedahohika ta spetsialna psykholohiia, (17), 105–107. [in Ukrainian].

Kontsepsiia stvorennia ta rozvytku systemy rannoho vtruchannia [Concept for the creation and development of the early intervention system]. (2021). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/517-2021-p> [in Ukrainian].

Kukuruza, H. V. (2013). Psykholohichna model rannoho vtruchannia: dopomoha simiam, shcho vykhovuiut ditei rannoho viku z porushenniamy rozvytku: monohrafiia [A psychological model of early intervention: Support for families raising young children with developmental disorders: A monograph]. Kharkiv: Planeta-print. [in Ukrainian].

Kukuruza, H., Blyzniuk, O., Khvorostenko, O., & others. (2017). Tekhnolohiia rannoho vtruchannia: pryntsyipy, alhorytm: metodychni rekomendatsii [Early intervention technology: Principles, algorithm: Methodical recommendations]. Kharkiv. [in Ukrainian].

Lytovchenko, S. (2020). Deiaki aspekty realizatsii posluhy rannoho vtruchannia dlia ditei z porushenniamy slukhu [Some aspects of implementing early intervention services for children with hearing impairments]. Osoblyva dytyna: navchannia i vykhovannia, (3), 47–52. [in Ukrainian].

Metodychni rekomendatsii shchodo vprovadzhennia praktyky nadannia posluhy rannoho vtruchannia dlia zabezpechennia rozvytku dytyny, zberezhenia yii zdorovia ta zhyttia [Methodical recommendations on implementing early intervention services to support child development, health, and life]. (2021). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text> [in Ukrainian].

Orientovnyi perelik znan ta vmin fakhivtsiv komandy rannoho vtruchannia [Indicative list of knowledge and skills of early intervention team specialists]. (n.d.). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/file/text/93/f509166n158.docx> [in Ukrainian].

Panchenko, T. L., & Zaplatynska, A. B. (2018). Rannie vtruchannia yak systema kompleksnoi dopomohy ditiam rannoho ta doshkilnoho viku [Early intervention as a system of comprehensive support for infants and preschool children]. Narodna osvita, (3), 12–18. [in Ukrainian].

Pasichnyk, I. P., & Kukuruza, H. V. (2013). Mizhdystsyplinarna simeino-tsentrovana prohrama rannoho vtruchannia na etapi pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy ditiam [An interdisciplinary family-centered early intervention program at the stage of primary medical care for children]. Perynatolohiia i pediatriia, (4), 105–107. [in Ukrainian].

Poriadok rannoho vyjavlennia u ditei porushen rozvytku abo ryzyku yikh vynyknnia i svoiechasnoho napravlennia simei z ditmy do nadavachiv posluhy

rannoho vtruchannia dlia otrymannia takoi posluhy [Procedure for early detection of developmental disorders or risks in children and timely referral of families for early intervention services]. (2023). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2023-п> [in Ukrainian].

Chernichenko, L. A. (2020). Rannia lohopedychna korektsiia: navchalno-metodychnyi posibnyk [Early speech therapy correction: A teaching-methodological manual]. Uman: Vizavi. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито особливості міждисциплінарної взаємодії фахівців у процесі надання послуги раннього втручання дітям раннього віку з порушеннями психофізичного розвитку. Схарактеризовано сутність раннього втручання як сімейно-центрованої, міжвідомчо скоординованої послуги, яка охоплює медичні, психолого-педагогічні та соціальні компоненти підтримки. Акцентовано увагу на ролі вчителя-логопеда як ключового учасника міждисциплінарної команди, що забезпечує своєчасне виявлення, профілактику та корекцію мовленнєвих порушень, тісно співпрацюючи з батьками, лікарями, психологами, педагогами-дефектологами, соціальними працівниками. Обґрунтовано необхідність координації логопедичної допомоги з іншими видами підтримки для формування індивідуальної програми розвитку дитини. Проаналізовано функції логопеда в команді раннього втручання, визначено основні напрямки його взаємодії з іншими спеціалістами. Наголошено на важливості дотримання принципів сімейно-центрованості, недискримінації, професійного партнерства, конфіденційності та мультидисциплінарності. Встановлено, що ефективна міждисциплінарна співпраця є запорукою цілісного супроводу дитини та її сім'ї, дозволяє врахувати індивідуальні потреби, мінімізувати вплив порушень та сприяти успішній соціалізації дитини.

Ключові слова: *раннє втручання, міждисциплінарна команда, вчитель-логопед, мовленнєві порушення, ранній розвиток.*

УДК 376.42-056.36:371.3:004

INNOVATIVE METHODS OF CORRECTIVE WORK WITH YOUNGER SCHOOLCHILDREN WHO HAVE SEVERE SPEECH DISORDERS

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ, ЯКІ МАЮТЬ ТЯЖКІ ПОРУШЕННЯ МОВЛЕННЯ

Інна Литвин

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
початкової і спеціальної освіти
E-mail: in.litvin19@vu.cdu.edu.ua
ORCID 0009-0009-4715-7025
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, Україна

Inna Lytvyn

Ph. D in Pedagogy, senior lecturer of
the Department of Primary and
and Special Education
E-mail: in.litvin19@vu.cdu.edu.ua
ORCID 0009-0009-4715-7025
Bohdan Khmelnytsky National
University of Cherkasy, Ukraine